

Notat til Folketingets Europaudvalg

Dato
18. marts 2023

Rådsmøde (energi) den 28. marts 2023

Dagsorden	Side
3. Forslag til forlængelse af rådsforordning om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas	2
- <i>Politisk aftale/vedtagelse</i>	

3. Forslag til forlængelse af rådsforordning om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas

KOM(2023) 174 final

Nyt notat.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 20. marts 2023 fremsat forslag om forlængelse af Rådets forordning om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 122, stk. 1.

Med forslaget forlænges perioden for det frivillige reduktionsmål i gasforbruget med et år. Forslaget betyder, at hver medlemsstat frivilligt skal fortsætte med at foretage en reduktion i gasforbruget med mindst 15 pct. (frivilligt reduktionsmål) i perioden fra 1. april 2023 til 31. marts 2024, samt i tilfælde af, at kriseniveauet "unionsalarm" erklæres, obligatorisk skal reducere sit gasforbrug med mindst 15 pct. Med forslaget lægges der derudover op til, at reference- og reduktionsperioden gøres helårlig fra 1. april 2023 til 31. marts 2024. Formålet med forslaget er at sikre EU's gasforsynings sikkerhed i en situation, hvor der fortsat vil være usikkerhed om forsyningssituationen i EU frem mod den kommende vintersæson 2023/24. Medlemsstaterne har fortsat fleksibilitet i forhold til at vælge, hvilke tiltag der anvendes til at reducere gasforbruget.

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at medføre lovgivningsmæssige konsekvenser, men vil have samfundsmæssige og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet reduktionstiltag vil have en effekt på samfundet som sådan. Danmark forventes dog at leve op til det nuværende reduktionsmål med en sikker margen (21 pct. i 2022), og det forventes, at effekten af bl.a. igangsatte informationskampagner for energibesparelser og de politiske aftaler, der er indgået i forlængelse af "Danmark kan mere II", kan bidrage til at reducere gasforbruget tilstrækkeligt.

Regeringen finder, at usikkerheden om, hvordan situationen på energiområdet kan udvikle sig i det kommende år, understreger vigtigheden af at forberede EU tilstrækkeligt på et scenarie, hvor den kommende vinter kan byde på knaphed i gasforsyningerne. Ud fra et solidaritetsprincip er regeringen generelt positiv over for forslaget. Den fleksibilitet, som forordningen af 5. august 2022 giver medlemsstaterne ift. at vælge, hvilke tiltag de vil iværksætte, skal fastholdes, ligesom det obligatoriske krav om reduktion på mindst 15 pct. alene bør omfatte fossile gasser og ikke grønne gasser.

Det svenske formandskab har lagt op til, at der skal opnås en politisk aftale om forslaget på energirådsmødet den 28. marts 2023.

2. Baggrund

Rådet har den 20. marts 2023 fremsat forslag til forlængelse af Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas, KOM(2023) 174 final. Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 122, stk. 1, hvorefter Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal. Det fremgår af TEUF artikel 122, stk. 1, at Rådet på forslag af Kommissionen i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger, der er afpasset efter den økonomiske situation, især hvis der opstår forsyningsvanskeligheder med hensyn til visse produkter, navnlig på energiområdet. Forslaget er endnu ikke oversendt til Rådet i dansk udgave.

Rådsforordningen af 5. august 2022 blev vedtaget som led i Kommissionens "vinterberedskabspakke" af 20. juli 2022. Vinterberedskabspakken har fokus på at styrke Europas parathed, resiliens og beredskabshåndtering i lyset af de fortsatte udfordringer for EU's forsyningsikkerhed.

Vinterberedskabspakken supplerer Kommissionens REPowerEU-plan af 18. maj 2022 og forordning 2022/1032 af 29. juni 2022 om opfyldning af EU's gaslagre. REPowerEU-planen har fokus på, hvordan EU's afhængighed af russiske fossile brændsler kan udfases hurtigst muligt og senest i 2027 via tiltag, der omhandler energibesparelser, diversificering af energiimport, acceleration af omstillingen af EU til ren energi, smarte investeringer samt beredskabsplanlægning.

Det svenske formandskab har sat forslaget på dagsordenen for energirådsmødet den 28. marts 2023 til opnåelse af politisk aftale.

3. Formål og indhold

Formålet med forlængelsen er at sikre EU's gasforsyningsikkerhed i en situation, hvor der kan opstå alvorlige udfordringer for gasforsyningen. En reduktion af efterspørgslen efter gas vil også bidrage til at sikre et tilstrækkeligt udbud og sænke energipriserne til gavn for forbrugerne i Unionen. Derfor vil foranstaltninger, der træffes på EU-plan for at reducere efterspørgslen, være til gavn for alle medlemsstater ved at mindske risikoen for en mere betydelig indvirkning på deres økonomier.

Med forslaget forlænges perioden for det frivillige reduktionsmål i gasforbruget med et år. Forslaget betyder, at hver medlemsstat frivilligt skal fortsætte med at foretage en reduktion i gasforbruget med mindst 15 pct. (frivilligt reduktionsmål) i perioden fra 1. april 2023 til 31. marts 2024, samt i tilfælde af, at kriseniveauet "unionsalarm" erklæres, obligatorisk skal reducere sit gasforbrug med mindst 15 pct.

Forslaget ændrer reference- og reduktionsperioden, således at denne gøres helårlig og løber fra 1. april 2023 til 31. marts 2024 frem for reference- og reduktionsperioden i det oprindelige forslag, som løber fra 1. august 2022 til 31. marts 2023. Med denne ændring medtælles sommermånederne ligeledes i reduktion- og referenceperioden.

Følgende regler i Rådets nuværende forordning videreføres med forslaget:

Frivillige reduktionstiltag

Medlemsstaterne skal gøre deres yderste for at reducere deres nationale gasforbrug med mindst 15 pct. sammenlignet med deres gennemsnitlige gasforbrug i en referenceperiode fra 1. april 2017 til 31. marts 2022. I den nuværende forordning regnes referenceperioden fra den 1. august til den 31. marts i de fem på hinanden fem følgende år begyndende med perioden fra den 1. august 2017 til den 31. marts 2018.

Obligatoriske reduktionstiltag

Rådet kan efter forslag fra Kommissionen erklære unionsalarm. Unionsalarmlen defineres i forordningen af 5. august 2022 som et nyt EU-specifikt kriseniveau, der udløser en obligatorisk reduktion af gasefterspørgslen. EU-alarmsituationen kan erklæres via en gennemførelsesafgørelse, hvis det vurderes, at der er en betydelig risiko for gasforsyningsknaphed. Alarmsituationen kan ligeledes erklæres, hvis der opstår en usædvanlig høj efterspørgsel efter gas, som medlemsstaternes frivillige tiltag ikke i tilstrækkeligt omfang kan håndtere, og som resulterer i væsentlige forringelser af EU's gasforsyningssituation.

Kommissionen kan desuden forelægge Rådet forslag om at erklære unionsalarm på anmodning fra mindst fem kompetente myndigheder fra medlemsstaterne, der har erklæret alarm på nationalt niveau i henhold til gasforsyningsikkerhedsforordningen¹. Kommissionen konsulterer inden et forslag de relevante risikogrupper og gaskoordinationsgruppen.

Rådet kan desuden på forslag fra Kommissionen ved hjælp af en gennemførelsesafgørelse erklære alarmsituationen for ophørt, hvis der efter konsultation med medlemsstaterne i risikogrupperne og gaskoordinationsgruppen ikke længere vurderes at være grundlag herfor.

Såfremt Rådet erklærer unionsalarm, skal hver medlemsstat reducere sit gasforbrug med mindst 15 pct. i perioden fra 1. april 2023 til 31. marts 2024. Reduktionsandelen skal beregnes ud fra medlemsstatens gennemsnitlige forbrug i den samme periode de forgangne fem år. Frivillige reduktionstiltag, der er iværksat inden eventuel erklæring af alarmsituationen, kan medtælles i den obligatoriske reduktionsindsats.

Rådsforordningen af 5. august 2022 indeholder desuden en række undtagelser fra den obligatoriske reduktionsforpligtelse. Bl.a. fritages medlemsstater, der ikke er direkte sammenkoblet med andre medlemsstaters sammenkoblede gassystemer, samt medlemsstater, der er synkroniseret med et tredjelandts elsystem, hvis der sker en desynkronisering fra det pågældende tredjelandts system, og hvis driften af den

¹ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsyningsikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010.

isolerede strømforsyning er nødvendig for at sikre en sikker og pålidelig drift af strømforsyningen.

Rådsforordningen introducerer desuden en mulighed for, at den enkelte medlemsstat kan anmode om at få nedsat den obligatoriske reduktionsandel med maksimum 8 procentpoint dvs. fra 15 pct. til 7 pct. Denne anmodning kan kun imødekommes, hvis medlemsstaten kan dokumentere, at den pga. ingen eller begrænsede forbindelser til andre medlemsstater ikke har mulighed for at bidrage til at øge gasforsyningen til andre medlemsstater. Kommissionen skal inden, der træffes beslutning herom, konsultere risikogrupperne, gaskoordinationsgruppen og andre relevante organer.

Valgfrihed fsva. reduktionstiltag

Medlemsstaterne kan frit vælge de reduktionstiltag, som de finder er passende og nødvendige for at reducere efterspørgslen efter gas. Tiltagene skal være klart definerede, transparente, forholdsmæssige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare. Tiltagene må især ikke forvride konkurrencen eller den effektive funktion af det indre gasmarked og må derudover ikke bringe forsyningssikkerheden i fare. Tiltagene skal være markedsbaserede og sikre uafbrudt gasforsyning til beskyttede kunder eller andre kunder som defineret i gasforsyningsikkerhedsforordningen ((EU) 2017/1938).

Medlemsstaterne skal prioritere tiltag, der berører ikke-beskyttede kunder ud fra objektive og gennemsigtige kriterier. Disse kriterier omfatter: a) virkningen af en afbrydelse på de forsyningskæder, der er kritiske for samfundet, b) mulige negative virkninger i andre medlemsstater, herunder kritiske forsyningskæder, c) potentielle langvarige skader på industrianlæg og d) mulighederne for at reducere forbruget og substituere produkter i EU.

Koordinering og monitorering

Medlemsstaterne skal sikre nødvendig koordinering af de frivillige og obligatoriske reduktionstiltag. Hver medlemsstats kompetente myndighed skal desuden opdatere den nationale nødplan senest 31. oktober 2022 med henblik på at reflektere frivillige reduktionstiltag, ligesom nødforsyningsplanen for gas skal opdateres for at afspejle situationen, hvis der erklæres en alarmsituation. Kommissionen skal konsulteres for så vidt angår de reviderede planer.

De kompetente myndigheder skal monitorere gennemførelsen af de nationale reduktionstiltag og rapportere til Kommissionen hver anden måned herom. Gaskoordinationsgruppen skal assistere Kommissionen i forhold til monitoreringen. I nærværende forslag ændres denne rapporteringskadence, således at medlemsstaterne månedligt skal rapportere om reduktionen i den nationale efterspørgsel efter gas til Kommissionen. Rapporteringen af den nationale gasefterspørgsel skal inddeles efter sektorer, navnlig 1) input til elektricitets- og varmegenerering, 2) industri og 3) private og tertiære forbrugere.

Kommissionen kan i henhold til rådsforordningen af 5. august 2022 anmode en medlemsstat om at udarbejde en strategi, hvis Kommissionen kan konstatere, at medlemsstaten ud fra rapporteringerne ikke kan opfylde den obligatoriske reduktionsandel i tilfælde af en unionsalarm.

Ikrafttrædelse

Der lægges i forslaget op til, at forlængelsen træder i kraft den 1. april 2023 og vil gælde et år fra denne dato, dvs. til og med 31. marts 2024.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, da der er tale om en rådsforordning.

5. Nærhedsprincippet

Da forslagets formål alene kan opnås på EU-niveau og ikke i tilstrækkelig grad af medlemsstaterne selv, finder Kommissionen, at nærhedsprincippet er overholdt. Kommissionen henviser desuden til, at forslaget reflekterer det princip om energisolidaritet, som er blevet bekræftet af EU-domstolen som et fundamentalt princip i EU-retten.

På grundlag heraf er regeringen enig med Kommissionen i, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget berører ikke umiddelbart gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at have lovgivningsmæssige konsekvenser, da der er tale om en forordning, som gælder direkte i dansk ret. Det kan dog ikke udelukkes, at indførelse af nye reduktionstiltag vil kræve ændringer i love eller bekendtgørelser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagets krav til rapportering hver måned om reduktionstiltag i gasforbruget og kravene om revision af nationale nødforsyningsplaner vil have administrative konsekvenser for de berørte myndigheder – om end administrationen har begrænset omfang. Det bemærkes, at statslige merudgifter som følge af EU-sager holdes inden for ressortministeriets egne rammer, *jf. Budgetvejledningens punkt 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget kan have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark. De høje gaspriser har allerede medført en nedgang i det danske gasforbrug. Dette forventes sammen med igangsatte informationskampagner om energibesparelser og adfærd ændringer, muligheden for brændselsskifte samt de politiske aftaler, der er indgået i

forbindelse med "Danmark kan mere II", isoleret set at kunne reducere det danske gasforbrug tilstrækkeligt i forhold til at nå den foreslåede reduktion på 15 pct. I den nuværende periode (august 2022 til marts 2023) er det lykkedes at opnå den frivillige målsætning om en 15 pct. reduktion både i Danmark og i hele EU. Kommissionens beregninger viser, at forlængelse af reduktionsmålet på 15 pct. med ét år vil være hensigtsmæssigt ift. at fylde de europæiske gaslagre og komme fornuftigt igennem vinteren 23/24, hvilket dog er behæftet med betydelig usikkerhed pga. vejr mv. Scenarierne for Danmark viser samme billede som Kommissionens fremskrivning.

Fra oktober 2022 har Danmark fået en ny forsyningsvej fra Norge via Baltic Pipe. Denne forbindelse giver øget fleksibilitet for direkte indkøb af gas til danske kunder. Dette har de to store danske gasleverandører, Andel og Ørsted, benyttet sig af, og underskrevet kontrakter med Equinor om levering af norsk gas til Danmark frem til hhv. januar og april 2024 (mængderne svarer til hhv. 12 pct. og 27 pct. af det forventede gasforbrug i perioderne). Den europæiske forsyningsikkerhed er dog stadig presset på grund af det markante fald i gasleverancer fra Rusland. På det europæiske marked vil der derfor fortsat være risiko for at skulle afbryde ikke-beskyttede gaskunder, såfremt de beskyttede gaskunders forbrug ikke kan dækkes, og der ikke opnås tilstrækkelige besparelser – enten ved regulering eller blot pga. prissignalet.

Forslaget til forlængelse af reduktionsperioden kan bidrage til at afværge en situation, hvor der kan ske afbrydelse af ikke-beskyttede kunder i tilfælde af det betydelige fald i gasleverancerne til EU fra Rusland ikke kan erstattes af anden gas, herunder særligt flydende naturgas (LNG). Aktuelt udgør gas fra Rusland 6-8 pct. af importen. En forbrugsreduktion som følge af forslaget vil umiddelbart have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, da de reduktioner, der er foretaget, formentlig er økonomisk fordelagtige med høje gaspriser, og reduktionerne medfører en reduktion af Danmarks importbehov for gas. I det omfang, at gasreduktionerne ikke er reelle besparelser, men skift til importeret olie, bliver den samfundsøkonomiske gevinst ved gasforbrugsreduktionerne mindre, end hvis der var tale om reelle besparelser.

Foretages der ikke en reduktion af gasforbruget på europæisk niveau, forventer bl.a. Det Europæiske Energiagentur og Energistyrelsen en mangel på gas, der potentielt kan aktivere en unionsalarm. Markedsaktørerne vil i dette tilfælde skulle øge den danske gasimport på anden vis, såfremt der er gasmængder til rådighed på det europæiske gasmarked. Dette scenarie forventes at medføre alvorlige konsekvenser for den danske forsyning og vil derfor kunne få betydelige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Der kan blive tale om forskellige konsekvenser for erhvervslivet afhængigt af, hvilke tiltag der anvendes til at reducere gasforbruget og afhængigt af, hvordan markedet og gaspriserne udvikler sig. En omstilling til bl.a. andre brændselstyper og produktion kan medføre øgede administrative og finansielle byrder. Energistyrelsens dialog med

de store ikke-beskyttede gaskunder har kortlagt, at flere større virksomheder har påbegyndt langsigtede energieffektiviseringstiltag og omstillinger til el. Som følge af høje gaspriser har en stor del af virksomhederne omstillet til andre brændsler, primært olie og såkaldt Liquefied Petroleum Gas (LPG). Flere virksomheder anvender hybride løsninger, hvor de har mulighed for at skifte til og fra gas alt efter markedets prissignaler. De store virksomheders omstilling til særligt olie og LPG har været en stor kilde til de danske gasreduktioner. Grundet disse hybride løsninger er omstilling fra gas til olie og LPG ikke nødvendigvis varig. En stor del (ca. 90 pct.²) af de ikke-beskyttede virksomheder, som Energistyrelsen har haft dialog med, har angivet olie og LPG som alternative brændsler og forventes derfor at have mulighed for at overgå fra olie og LPG tilbage til gas, såfremt virksomhederne har et økonomisk incitament til at bruge gas.

Modsat forventes de erhvervsøkonomiske konsekvenser at kunne blive endnu større i tilfælde af et totalt russisk eksportstop, som ikke kan erstattes af anden gas. Medfører dette en situation på gasmarkedet med høj efterspørgsel og manglende gasforsyning, og det derfor kan blive nødvendigt at erklære en nødsituation, vil de ikke-beskyttede gaskunder i værste fald skulle afbrydes. Dette må forventes at have store negative erhvervsøkonomiske konsekvenser – ligesom dette scenarie også har store samfundsøkonomiske konsekvenser. Det er dog ikke muligt at kvantificere de økonomiske konsekvenser af produktionsnedlukning som følge af gasafbrydelse.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget kan have positiv betydning for forsyningssikkerheden i Danmark, da det har til hensigt at sikre, at der ikke opstår knaphed på gas i EU, særligt i vinteren 2023/2024.

8. Høring

Forslaget er ikke sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til medlemsstaternes endelige holdninger til forslaget. Det forventes dog, at en stor gruppe af medlemsstaterne ud fra et solidaritetshensyn vil støtte forlængelsen af rådsforordningen af 5. august 2022.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser generelt positivt på forslaget om at forlænge reduktionsperioden i rådsforordningen af 5. august 2022. Den aktuelle energisituation i EU understreger fortsat vigtigheden af, at EU og medlemsstaterne forbereder sig tilstrækkeligt og sikrer sig bedst muligt mod en potentiel gasforsyningssikkerhedskrise. Det er i den forbindelse vigtigt, at EU og medlemsstaterne udviser solidaritet på tværs af EU og med de medlemsstater, hvor en mulig afbrydelse af gasforsyninger herfra kan have bety-

² procentsats af det totale gasreduktionspotentiale hos alle de adspurgte ikke-beskyttede gaskunder i efteråret 2022

delige negative konsekvenser - ikke kun for husholdningerne og den samfundskritiske infrastruktur, men også den del af industrien, der er vital for opretholdelsen af samfundskritiske funktioner. Gasforsyningsknaphed vil ikke alene påvirke forsyningssikkerheden i Europa, men vil også have en betydelig indvirkning på EU's samlede økonomi. Således vil danske virksomheder, der eksempelvis er afhængige af tyske leverancer, potentielt kunne blive ramt hårdt af en gasforsyningskrise i Tyskland, ligesom dansk eksport forventes at kunne blive berørt heraf.

Regeringen er enig i, at der ud over en frivillig indsats for at reducere gasforbruget, også er behov for at forlænge reglerne for, hvornår medlemsstaterne skal forpligtes til at reducere gasforbruget. Dette kan være med til at sikre, at der ikke opstår en situation, hvor gasmarkedet kommer i en reel nødsituation. Regeringen finder, at der skal være tale om en situation, som udgør en alvorlig risiko for EU's gasforsyningsikkerhed, førend der erklæres en EU-alarmsituation. Regeringen er derfor tilfreds med, at det er Rådet, der har beføjelsen til at erklære unionsalarm, da der dermed sikres en tilstrækkelig koordination og inddragelse af medlemsstaterne.

Regeringen finder derudover, at det er væsentligt, at det fortsat alene er naturgas – og ikke grønne gasser som f.eks. biogas – der er omfattet af reduktionsandelen på mindst 15 pct., da grønne gasser er vedvarende energikilder og af den grund indgår i Kommissionens REPowerEU-plan som et tiltag, der skal gøre EU uafhængig af russiske fossile brændsler. Det indre marked for grønne gasser er desuden endnu ikke fuldt udbygget, hvorfor den danske produktion af grønne gasser i form af biogas endnu ikke i tilstrækkeligt omfang og ud fra et forsyningsmæssigt perspektiv kan komme andre lande til gode.

Regeringen finder, at det fortsat er vigtigt at fastholde rådsforordningens fleksibilitet for medlemsstaterne til at vælge, hvilke tiltag der skal anvendes og giver mest mening i forhold til at reducere gasforbruget nationalt – også i en situation, hvor der erklæres EU-alarmsituation.

Regeringen finder det desuden væsentligt at fastholde, at forslaget på grund af dets karakter af at være et kriseinstrument har en slutdato for, hvornår der ikke længere er behov for at foretage reduktioner i gasforbruget i medlemsstaterne. I lyset af, at EU har besluttet at gøre sig uafhængig af russisk gas hurtigst muligt, anses det ikke for nødvendigt at fastholde en EU-forpligtelse om en specifik reduktionsandel for gasforbruget i medlemsstaterne i en årrække på mere end det foreslåede. Derfor er det positivt, at forlængelsen af reduktionsperioden fastlægges til foreløbigt ét år

Regeringen finder det positivt, at reduktions- og referenceperioden gøres helårlig. En helårlig reduktions- og referenceperiode indebærer, at også sommermånederne medregnes i reduktionsindsatsen. Dette vil forventeligt sætte fokus på forbrugsreduktioner i sommermånederne også, og at der dermed ikke indirekte tilskyndes til at øge elproduktion på gas i sommermånederne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas blev den 22. juli 2022 forelagt skriftligt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg